

Pregled stanja kožarsko-prerađivačke industrije za razdoblje 2008. - 2017.

Branka Prišlič¹

¹Hrvatska gospodarska komora, Sektor za industriju

Nova cesta 7, 10 000 Zagreb

e-pošta: bprislic@hgk.hr

Stručni rad

UDK: 675.14.031.1.017.6:685.345

Sažetak

Dan je pregled osnovnih statističkih pokazatelja kožarsko-prerađivačke industrije. Kožarsko-prerađivačka industrija radno je intenzivna i izvozno usmjerena industrija koja zapošljava oko 10 000 ljudi. Uspoređujući statističke pokazatelje zadnjih 10 godina uočeno je da je ova industrijska grana imala najbolje pokazatelje 2015. godine prema broju zaposlenih i ukupnom prihodu u odnosu prema drugim godinama toga razdoblja. Razlog tome je nedostatak stručno obrazovane radne snage, ali i prirodni odljev (odlazak u mirovinu starijih zaposlenika) te slabo motivirana mlađa populacija koja poslove traži u nekim bolje plaćenim industrijama ili pak u inozemstvu.

Ključne riječi

kožarsko-prerađivačka industrija, koža, obuća, Udruženje HGK, statistika.

1. Uvod

Kožarsko-prerađivačka industrija radno je intenzivna i izrazito izvozno usmjerena na tržište Europske unije, kamo izvozi najveći dio svojih proizvoda.

U Hrvatskoj gospodarskoj komori, u Sektoru za industriju djeluje Udruženje kožarsko-prerađivačke industrije čije su članice sve tvrtke registrirane za djelatnost C15 – Proizvodnja kože i srodnih proizvoda.

U 2017. godini u RH registrirano je 135 tvrtki za proizvodnju kože i proizvoda od kože, (NKD C15 iz 2007. – Proizvodnja kože i srodnih proizvoda) od toga je 97 mikro tvrtki, 33 male tvrtke, 3 srednje i 2 velike tvrtke.

Od ukupnog broja tvrtki, njih 62 registrirane su u djelatnost C15.1 – Štavljenje i obrada kože; proizvodnja putnih i ručnih torba, dorada i bojenje krzna, dok su 73 tvrtke registrirane za djelatnost C15.2 – proizvodnju obuće.

Industrija kože i kožnih proizvoda u posljednjih nekoliko godina bilježi kontinuiran rast i pozitivne trendove u svim područjima svojeg poslovanja.

2. Broj zaposlenih u proizvodnji kože i srodnih proizvoda (C15)

U 2017. godini bilo je zaposleno 9 996 osoba, a taj se broj u posljednjih 8 godina (od 2009.) povećao za otprilike 23 %. (sl. 1). Broj zaposlenih u 2017. (9 996) u odnosu prema 2016. (10 350) smanjio se za 354 osobe, a razlog tome je prirodni odljev (odlazak u mirovinu).

U tablici 1 je prikazan broj zaposlenih u proizvodnji kože i srodnih proizvoda u djelatnostima C15.1 i C15.2

Slika 1. Broj zaposlenih i plaće za djelatnost C15 (izvor HGK)

Tablica 1. Broj zaposlenih za djelatnost C15. Broj zaposlenih u djelatnosti C15.1 i C15.2 za razdoblje 2008. - 2017. u Republici Hrvatskoj

U 2017. Zaposleni u C15	
C15.1 - Štavljenje i obrada kože; proizvodnja putnih i ručnih torba; sedlarskih i remenarskih proizvoda	4.068 (40,70%)
C15.2 - Proizvodnja obuće	5.928 (59,30%)

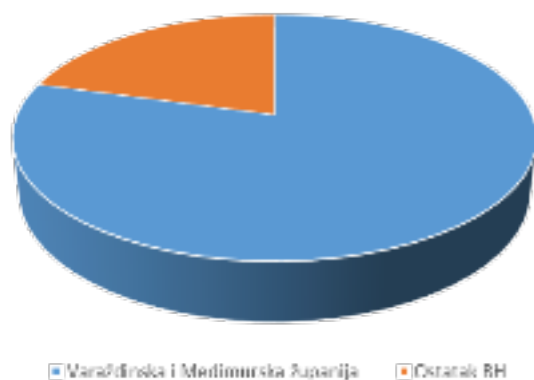
Od 9 996 zaposlenih u ovoj grani 4 068 (40,70 %) zaposleno je u C15.1 – Štavljenje i obrada kože; proizvodnja putnih i ručnih torba; sedlarskih i remenarskih proizvoda, a 5 928 (oko 59,30 %) u C15.2 – Proizvodnja obuće (tab. 1).

Broj zaposlenih po županijama prikazan je u tablici 2. U Varaždinskoj županiji zaposleno je 5 742 radnika, što je 670 osoba manje negoli u prethodnoj godini, dok je u Međimurskoj županiji 168 osoba novozaposlenih u odnosu prema 2016. godini [1]. Broj zaposlenih po županijama prikazan je u tablici 3 [2].

Najviše je zaposlenih Međimurskoj i Varaždinskoj županiji u kojima ova industrijska grana zapošljava oko 76 % od ukupnog broja zaposlenih u kožarsko-prerađivačkoj industriji

Tablica 2. Broj zaposlenih po županijama u kožarsko-prerađivačkoj industriji u RH

Županija	2015.	2016.	2017.
VARAŽDINSKA	6.335	6.412	5.742
MEDIMURSKA	1.764	1.798	1.966
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	832	861	827
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	347	343	351
KRAPINSKO-ZAGORSKA	248	74	85
BRODSKO-POSAVSKA	158	193	200
KARLOVAČKA	54	55	60
GRAD ZAGREB	100	96	199
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	236	246	302
ISTARSKA	92	90	88
SPLITSKO-DALMATINSKA	107	116	104
PRIMORSKO-GORANSKA	36	32	32
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	17	18	18
ZAGREBAČKA	8	10	16
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	0	0	0
SISAČKO-MOSLAVAČKA	0	0	0
ŠIBENSKO-KNINSKA	3	4	4
OSIJEČKO-BARANJSKA	74	2	2
POŽEŠKO-SLAVONSKA	0	0	0
LIČKO-SENJSKA	0	0	0
ZADARSKA	0	0	0
UKUPNO	10.411	10.350	9.996

Slika 2. Udio zaposlenih u kožarsko-prerađivačkoj industriji u RH za Varaždinsku i Međimursku županiju

Republike Hrvatske (slika 2.). U kožarsko-prerađivačkoj industriji većinom je zaposlena ženska radna snaga (oko 75 %). Nažalost, plaće u ovom sektoru među najnižima su u RH, u 2017. godini iznosile su nešto više od 3.800 kn neto, ali su ipak u odnosu prema godini prije porasle za oko 195 kuna (tab. 3).

Tablica 3. Iznos plaća u kožarsko-prerađivačkoj industriji u RH

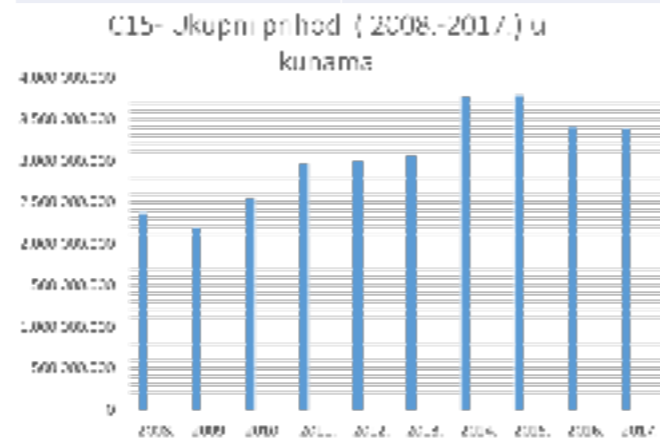
Djelatnost	Neto			Bruto		
	2015.	2016.	2017.	2015.	2016.	2017.
Ukupno RH	5.648	5.898	5.573	7.610	7.752	8.055
Prerađivačka industrija	5.078	5.285	5.268	6.780	6.910	7.230
C15 - Kožarsko-prerađivačka industrija	3.329	3.320	3.021	4.174	4.287	4.674

3. Ukupni prihodi kožarsko-prerađivačke industrije za razdoblje 2008. - 2017.

Ukupni prihodi kožarsko-prerađivačke industrije za razdoblje 2008. - 2017. prikazani su u tab. 4 i na slici 3 [3].

Tablica 4. Ukupni prihodi kožarsko-prerađivačke industrije za razdoblje 2008. - 2016.

C15	Prihodi kn
2008.	2.634.973.135
2009.	2.182.539.018
2010.	2.556.027.748
2011.	2.957.739.973
2012.	3.000.752.156
2013.	3.071.295.472
2014.	3.772.515.477
2015.	3.784.711.035
2016.	3.401.438.851
2017.	3.383.979.845

Slika 3. Ukupni prihodi kožarsko-prerađivačke industrije u RH za razdoblje 2008. - 2017.

U posljednjih 10 godina kožarsko-prerađivačka industrija bilježi rast od 2009. do 2015. U 2009. ukupni prihod iznosio je 2.182.539.018 kuna, a 2015. iznosio je 3.784.711.035 kuna, što je povećanje za čak 73 %. Nakon 2015. u 2016. godini vidljiv je pad u ukupnom prihodu za oko 10 %. Ukupni prihod 2017. iznosi 3.383.979.845 kuna što je u odnosu prema prethodnoj godini manje za 0,5 %.

Tablica 5. Prikaz ukupnog prihoda djelatnosti C15.1 i C15.2 za 2016. i 2017. godinu u Republici Hrvatskoj

2016./2017.	Iznosi u kunama
C151 - Štavljenje i obrada kože; proizvodnja putnih i ručnih torbi; sedlarskih i remenarskih proizvoda	2.552.389.806 (2016.) 2.500.605.291 (2017.)
C152 - Proizvodnja obuće	849.049.045 (2016.) 883.374.554 (2017.)
	34.325.509

U ukupnom prihodu 2017. proizvodnja i šivanje autosjedala te proizvodnja galanterije ostvaruje oko 73,90 % (2.500.605.291 kn) što je u odnosu prema 2016. godini manje za 1,10 %.

Proizvođači obuće sudjeluju u ukupnom prihodu kožarsko-prerađivačke industrije s 26,10 % (849.049.045 kn), što je u odnosu prema 2016. više za 1,10 %.

4. Izvoz/uvoz 2016. i 2017. godine proizvodnje kože i srodnih proizvoda

Iznosi izvoza i uvoza za 2016. i 2017. te indeks 2017./2016. dani su u tablici 6. Na slici 4 prikazana su najvažnija tržišta proizvoda od kože [4].

Tablica 6. Izvoz/uvoz 2016. i 2017. godine za proizvodnju kože i srodnih proizvoda u EU

Djelatnost	Izvoz			Uvoz		
	01.-12. 2016.	01.-12. 2017.	Index	01.-12. 2016.	01.-12. 2017.	Index
Ukupno	12 316 569	13 983 154	113,5	19 711 866	21 807 564	110,6
Prerađivačka industrija	10 948 885	12 444 681	113,7	17 316 007	18 997 147	109,7
Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	394 338	436 575	110,7	624 776	643 131	102,9

Slika 4. Najvažnija tržišta proizvođača proizvoda od kože

Kožarsko-prerađivačka industrija radno je intenzivna i izrazito izvozno usmjerena na tržište Europske unije i BiH, kamo se izvozi najveći dio proizvodnje (sl. 4).

Najvažniji proizvodi kožarsko-prerađivačke industrije RH jesu štavljenje i obrada kože, obuća, dijelovi za obuću, proizvodnja torbi, kovčega i ručnih torbica, navlake za autoindustriju [5].

5. Zaključak

Velike su mogućnosti zapošljavanja u kožarsko-prerađivačkoj industriji s obzirom na sve važnija greenfield ulaganja u posljednjih nekoliko godina. Ulagачi u kožarsko-prerađivačku industriju većinom su iz Austrije i Njemačke, a za ulaganje u Hrvatsku, točnije u Varaždinsku i Međimursku županiju, odlučuju se zbog postojanja kvalificirane radne snage (dvije srednje strukovne škole koje obučavaju za rad kožarsko-prerađivačkoj industriji i Stručni studij Sveučilišta u Zagrebu Tekstilno-tehnološkog fakulteta u Varaždinu - moduli Dizajn obuće i Obučarska tehnologija). Drugi je razlog točan i usklađen rad jedinica lokalne uprave koje sve potrebne dozvole rješavaju u kratkom roku.

Prednosti kožarsko-prerađivačke industrije RH jesu:

- educirana i iskusna radna snaga,
- poštivanje roka isporuke gotove robe,
- visoka kvaliteta izrade,
- tradicija u proizvodnji,
- povoljni geostrateški položaj i mogućnost transporta morskim putem,
- izrazita izvozna usmjerenost,
- otvorenost za suradnju sa svijetom.

Ključne slabosti domaće industrije kože i obuće:

- nerazvijeni marketinški (tržišni) procesi,
- nerazvijena marketinška strategija,
- niska profitabilnost,
- nedostatak kapitalne opremljenosti domaćih proizvođača,
- visoki troškovi proizvodnje,
- nedovoljan broj stručnih kadrova, posebice dizajnera, modelara, tehnologa,
- nedovoljno razvijeni kanali distribucije na domaćem i međunarodnom tržištu,
- nepostojanje maloprodajnih i internetskih kanala,
- niska produktivnost i učinkovitost.

Pet ključnih faktora uspjeha u proizvodnji proizvoda od kože za tržište Europske unije:

- kvalitetan dizajn,
- kvalitetan proizvod,
- konkurentna cijena proizvoda,
- komunikacija s kupcima,
- upravljanje kanalima distribucije.

Očekuje se da će se pozitivan trend rasta i ulaganja u kožarsko-prerađivačku industriju nastaviti i u sljedećim godinama.

Hrvatska gospodarska komora, svjesna činjenice da industriji nedostaje specifično educiran kadar, u suradnji s HOK-om kroz uvođenje hrvatskog modela dualnog obrazovanja i učenja za poduzetništvo želi strukovno obrazovanje usmjeriti prema potrebama gospodarstva. Ova industrijska grana već neko vrijeme ističe potrebu za stručnom radnom snagom i velikim mogućnostima zapošljavanja.

Automatizacijom i novim tehnologijama tvrtke omogućavaju veću produktivnost, ali i bolju kvalitetu. U doba digitalizacije i automatizacije poslovanja, kao dijela Industrije 4.0., u daljnim razvojnim planovima poslovanja bit će neizbježno staviti prioritet na promjene poslovnih modela koje će digitalizacija donijeti te se suočiti s izazovima koje će tradicionalna industrija morati nadvladati. Inovacije, istraživanje i stručno obrazovanje kadar ključ su uspjeha svake industrije.

Literatura

- [1] https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2007_06_58_1870.html
- [2] <https://www.dzs.hr/>, pristupljeno 12. 12. 2018.
- [3] HGK, Sektor za industriju, A. Torbarina, Tekstilni dani, prosinac 2014.
- [4] <https://www.hgk.hr/digitalna-komora>, pristupljeno 15. 12. 2018.
- [5] Anić, I.D. i sur. 2007. Strateške odrednice razvoja industrije tekstila i odjeće u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2006. do 2015. Ekonomski institut Zagreb, Zagreb. ISBN 978-953-6030-36-1